

De Gildebrief en het Reglement

van het

Timmerliedenambacht te Weert.

De rijksarchivaris A. J. A. Flament, die op het gebied der Limburgsche geschiedenis door zijn verschillende en talrijke publicaties reeds lang de sporen verdiend heeft, zegt in zijn „Chroniek van de heerlijkheid Weert” (1) dat in 1464 aldaar door graaf Jacob van Horne een timmerliedenambacht werd opgericht. Dit was hem bekend geworden door een request, dat het ambacht na 1784 den Magistraat aanbood. Doch de gildebrief en het gildeboek waren tot nu toe aan de aandacht der historici ontgaan.

Het archief van het oude Timmerliedenambacht wordt door den secretaris van het tegenwoordige „gezelschap” zorgvuldig bewaard in drie houten kistjes, die in een vierde zijn geplaatst. Twee dezer kistjes zijn merkwaardig om hun ouderdom. Het een, dat als „schatkist” heeft gediend, is voorzien van een versierd dubbel slot, terwijl het ander, ook met dubbel slot, nog gedeeltelijk bekleed is met zwart leder.

Voor deze publicatie werd gebruik gemaakt van de volgende stukken:

1°. De gildebrief, orig. op perkament, 27,9 c.M. × 16,5 c.M., met aanhangend zegel in rood was van Jacob I, graaf van Horne.

1) Publications.... de Limbourg, tom. XXIX (1902) p. 144.

2°. Het „amptboek”. Dit bevindt zich niet meer in den oorspronkelijken staat. Na 1712 heeft men vóór het „boek”, in den ouden perkamenten omslag, een katern van 20 folio geplaatst, zooals de overgedrukte letters van den omslag op de eerste bladzijde van het „boek” duidelijk aantonen. Dat het geschiedt is na 1712 bewijst de lijst der eedsafleggingen, die in het boek eindigt op 7 Juni 1712 en in het bijvoegsel begint op 27 Sept. 1712.

Het „amptboek” bestaat uit 40 folia papier, waarvan ff 1 en 2, 24—36 en 40 onbeschreven zijn. Folia 3—18 bevatten 34 artikelen, f. 19 de copie van den gildebrieff, f. 20r de bevestiging der artikelen na de herziening van 17 Juni 1611, f. 20v het 35ste art., f. 21 het 36ste art. Op f. 37 begint de lijst der eedsafleggingen, de eerste op 9 Juni 1611.

Alle artikelen zijn geschreven door dezelfde hand in duidelijk cursief schrift, terwijl bijna niets wordt afgekort; alleen art. 36 is van een andere hand en in sierlijk staand schrift. Het is dus een authentieke copie, waarschijnlijk in 1611 gemaakt.

De artikelen staan volstrekt niet in logische volgorde, doch een latere hand heeft in margine de nummers er bij geschreven, die wij volgen. Of de kopiïst een chronologische orde voor oogen had? Het is moeilijk te zeggen. Alleen art. 14 geeft als datum van het statuut: „soendachs nae beloeken Pinxtdach in den Jaere 1528” (1). Hieruit schijnt men te moeten besluiten, dat art. 26: „Item altijt des soendaechs nae beloeken Pinxtdach sal vergaderen dat geselschap enz.” in het jaar 1528 reeds bestond. Nu staat art. 26 in het boek op f. 6, terwijl art. 14 gevonden wordt op f. 10, doch dat geeft geen voldoende grond voor de veronderstelling, dat de kopiïst de bepalingen naar tijdsorde geeft.

3°. Het besluit van 1 Juli 1682 is geschreven op een los blad papier in folio-formaat.

4°. Een losse katern in 4°, getiteld: „Oprechte Copije geschreven naerden originelen Boeck van het Timmerambacht tot Weerdt, bestaende in 36 articulen confuselijck door malkanderen gestelt, ende hiernaer op

1) 14 Juni 1528.

ordre der cijfers geschreven.. waernaer volght den Hooftbrieff van den jare 1464", bevat op de twee laatste bladen de bepaling van 5 Juni 1741 en die van \pm 1777?, beide van dezelfde hand.

5°. De overige bepalingen moet men zoeken in een boek in 4° met perkamenten omslag, waar zij hier en daar staan tusschen lijsten van werkmeesters, meester-verklaringen en „leerjan's”.

Als een bijzonderheid kan nog gezegd worden, dat het „ambacht” na de Fransche revolutie herleefde en den 9den Dec. 1833 weder nieuwe „Werkmeesters of Bestierders van het Timmerambacht tot Weert” verkoos.

Een woord van dank en lof komt toe aan den secretaris en aan het geheele ambacht, die ons met de grootste bereidvaardigheid hun archief ten dienste stelden.

Weert.

fr. DONATUS VAN ADRICHEM, O. F. M.

GILDEBRIEF DOOR GRAAF JACOB I VAN HORNE GEGEVEN

1464, 5 Juli.

Wir Jacop Greve zo Huerne Here zo Althena zo Montagis ind zo Kranendonck etc. Doen kondt allen luyden die desen open brieff sullen sien off horen lesen dat wir gegeven hebben ende geven voir ons ende voir onsse nakomelingen Onsen gueden luyden van Weert van den Timmerampt, dat die guede mannen die totten ambacht gehoren mit Raede onsses gerichtz van Weert twee guede mannen off drie setten ende kyesen sullen, die ditt ambocht regieren sullen op hoeren eidt off dat werck van den tymmeraempt van weerden off valoir sij nae verdingnisse der gueder luyden den sij wercken. Ende die twee mannen offte drie vors. sullen dat tymmerambocht halden ende regieren nae costuymen ende ordinantien nae horen besten macht van anderen steden. Ende als die geswoeren eijn jaer dat vurs. ambocht regiert hebben, soe sullen sij mit Raide der gueden mannen van den ambocht en onss gerichtz van Weert vurs. twee off drie andere setten in alle der voegen ende manieren als vurs. is. Voirt soe moethen die geswoeren voirs. mit Raide ons gerichtz vurs. alle Jair die Coeren meerren ende minnen ende ordineren wie man dat ambocht halden sal. Ende wat Coeren die bouen dat gleyken gaen dair sullen wyr Jacop vurs. die twee deill aff hebben, ende ditt derde deill sullen die geswoeren voirs. hebben voir hoen arbeyt. Ende is die Coer eijn gleyken den sullen die geswoeren vurscreven ouck hebben, alle coeren selve uutpenden. Ende off yemant dair tegen secht soe sall men die coeren uutpenden doin bij onsse boiden gelijk heerlicken gueden. Ind die geswoeren sullen rekenscaft doin vande broeken onssen amptluyden inder tziyt sijnde als sij affgain off ontset werden. In getuycheniss der waiheythauen wir onsen siegell ain diesen brieff doin hangen. Int Jair onss Heren dusent vierhondert vier ende tsestich op Donderdach(?) nae onsen liever Vrouwendaeg Visitatio.

N. Desthinfelt [met paraphe].

Het zegel van graaf Jacob I van Horne stelt voor een hellend Spaansch schild, waarop drie geopende en gemonde posthoorns, 2—1. bij de opening en mondstuk beslagen met één ring; het schild gedekt door een naar rechts gekeerden gesloten helm. Helmteeken: een bundel pijlen door een breeden band samengehouden. Schildhouders: Twee klimmende leeuwen, die ter linkerzijde is aanzien en heeft den staart tusschen de beenen. Van het omschrift is nog te lezen: *S.... i comitis de hoerne dñi.... altera de montmoy et deranendonck.*

HET GILDEBOEK.

Dit is alsulcke ordinantie vanden Timmerambacht als hun verleent is van machte mijns Genedige Heere van Weerde thoe Weerde bij conseilt der aemptluyden mijns genedige Heere, ende bij geselschap des ambachts geordyneert.

Artikel 1.

In den Iersten een Meester van den Timmerambacht, die wettige Kinder heeft, die mach die Kinder dat ambacht leeren inde vrien vander leeringhe, maer als die meesters Kinderen, die van binnen geseten sijn buyten haers vaders huysel selver meesterije ophalden willen, soe sullen sij geven twee pont was ende een proeffstuck maecken met sijn gerechticheyt, te weten: die achtman sullen hebben elck eenen dubbelen stuver voer haren arbeyt, ende die werckmeesters oyck twee stuyvers ende daerbij die Kruyck, te weten vier vaemen biers. Ende der gheenre die sijns vaders meesterije opheelt die sal sijn proeffstuck maecken met sijn gerechticheyt ende anders en sal hij niet geven dan die Kruyck, ende een ontbijt soe groet oft soe kleijn als den ghenen die de meesterije aenneempt sal believen oft ses stuyvers in plaetze voer jeder man van de werckmeesters ende achtmannen.

Artikel 2.

Item noch is geordineert ende verdraegen met consent als boven soe wye begeert meester te worden van dyt voerschreven ambacht

sal eijn proeffstuck maecken tot den werckmeesters prijs waerbij dat men bekennen mach dat hij meester is. Ende als dyt voers, stuck werck geprobeert weert, sullen hebben die werckmeesters ende acht mannen van dyt voers. ambacht jeder twee stuver voer haeren loen met een ontbijt in vuegen boven verhaelt in den eersten articul.

Artikel 3.

Item noch is verdraegen dat eijn schrijnwercker sal maecken tot een proeffstuck een trijnsoer. Ende een cuyper sal maecken een bier ton met een botterstang. Ende eijn raemeijker sal maecken eijn rat. Ende een timmerman eijn cruys vinsterbanck met dobbel angen, buyten en binnen gerabat om binnen raemen in te setten. Ende eijn stoeldreyer sal maecken eijn seytlstoel.

Artikel 4.

Noch is verordyneert dat een Jegelick die sijn proeffstuck gemaect heeft om te proberen van die achtmannen salt brengen inde stadt in een huys van die geswoeren oft daer die geswoeren hem verscheijden.

Artikel 5.

Noch is verordyneert soe wye sijn proeffstuck begeert te maecken die sal comen bij die geswoeren, ende stimmen haer den dach wanneer hij bestaen sal, op dat hunder een altijt bij hem sijn mach om te weten oft hijt selver gemaect heeft, ende dien sal hebben twee stuyvers sdaechs voer sijnen loen want hij sijn werck verschuyven moet.

Artikel 6.

Noch is verdraegen dat niemant wijsen oft helpen en sal met woerden oft met wercken eenige die sijn proeffstuck begeert te maecken oft hij sal bruecken een ton biers ende dat staet op vernemen.

Artikel 7

Item noch is verdraegen met consent scholtyt ende schepenen der stadt Weert dat eijn buyten man die dat ambacht hier tot Weert begeert te coepen, die sal geven sees brab. gulden ende twee pont wasz. Ende eenre die begeert te leeren, die sal geven drye gulden ende een pont wasz. Ende wanneer hij meester weerden sal dan sal hij die ander helft geven, ende sal sijn proeffstuck maecken, ende gheven die gerechtigheit medt die kruijck.

Artikel 8.

Item noch is geordineert ende verdraegen dat eijn borgers soen die ambacht leeren wilt, sal gheven eenen daler ende een pont was, ende als hij meester weerden sal dan sal hij noch **eenen** daler geven met een pont wasz, en maecken sijn proeffstuck medt allen gerechtigheit. Ende een meester en sal maer eenen leer jonge leeren oft hij sal broecken sesz gulden.

Artikel 9.

Item oft sake waere dat een buytens oft reysende knecht hier quaeme wercken in knaepes stede ende had sijn ambacht in anderen steden geleert ende verricht het sijn wat hantwerck dat hij dede, die mach eenen maent sonder misdoen arbeijden maer wercken sijn langer, soe sullen sijn gehalden sijn te coepen het halff ambacht.

Artikel 10.

Item dat men alle knechten onder het voers. ampt sijnde oft comende, haerluyder misbruyck den voers. ampt aengaende, gebot ende verbodt doen mach nae luyde des ambachtz boeck gelijk den meesters.

Artikel 11.

Noch is verdraegen dat men alle dachhueren met den werkmeesteren uuytpenden sal die men niet en betaelt ende die des pijndens behoeven die sullen dan twee stuyvers verleggen. Ende die dat gelt vander huere schuldich is die sal den betaelen.

Artikel 12.

Item die eijn werckmeester sal den anderen tuygen, oft des van noede waere. Ende niemant en sal dat ambacht regeren dan nae luyde des hooftbrieffs te weten met advis Scholtis ende Schepenen.

Artikel 13.

Item eijn man die eijn werck aengenoemen heeft te maecken ende gheyt uuyt dat werck eer hij dat werck volmaeckt heeft, ende die man die dat werck toekompt coempt tot den werckmeesters ende claeget hen dat desen man hem niet voldoen en heeft, gelyck hij hem beloeft heeft, dan sullen die werckmeesters ghaen ende pijnden den man voer thien stuyvers daer sij den vinden binnen den kloekenslach van Weert, ende die werckmeesters sullen hem bevelen, dat hij den man voldoe gelyck hij beloeft heeft van stonde aen. Ende oft saeck waere dat hij dat niet en dede oft den man niet en vermoechden binnen drye daegen, soe mach die man ghaen en setten ander timmerluyden in dat selfste werck, ende wat hij den timmerluyden meer geven moet, dan die vorste man dat werck aengenomen had, dat sal die vorste man verrichten, en dat sullen die werckmeesteren den man uuytpenden het en waer eenighe noet saeck oft dat hij den man eenighe teycht gegeven cost met recht

Ende men sal verdinghe loen uuytpenden gelyck dachhueren.

Artikel 14.

1523, 21 Juni.

Item des Soendachs nae beloeken Pinxtdach inden Jaere 1528 sijn vergadert dat gantse geselschap vanden ambacht meet consent des gericht, ende hebben eendrachtelick verdraegen en gesloeten dat een iegelick van dat ambacht bynnen desen cloekenslach sal gaen in die processie, als men ons lieff Vrouwe draecht unde dat Erweerdige heylige Sacrament unde Joseph hueren patroen. Unde soe wy dat niet en dede sal broecken vijff stuyver der broederschapen. Ende die schut is, die en sal hier niet in gehalten sijn. Ende die van Neerweert sullen Soendaechs niet omgaen ende sacraments dach niet.

Artikel 15.

Item dat gericht steyt dat die werckmeesteren sullen kiezen acht mannen die verstant hebben van dat ambacht die hun dat ambocht helpen regieren nae inhoud haer brieven ende nae inhoud omliggende steden.

Artikel 16.

Noch is verdraegen dat men alle jaer kiezen sal tot werckmeesters eenen schrijnwercker oft eenen cuyper oft eijn raemeijker oft eijn timmerman nae luidje des hoofftsbrieffs.

Artikel 17.

Item noch is verdraegen soe iemant van desen voersz. ambacht in eenich werck weer, ende datselvighe niet op en maeckden ende daerboeven in eijn andermans werck bevonden weert, denselvigen sal men sijn werck verbieden ende sal soe duck ende menichmael als men denselven werckende bevint. Daerenboven sal die bruecken thien st. tot allen reysen, ende dat tot proffijt des Heeren ende den ambacht nae luidje des boecks.

Artikel 18.

Item noch is verdraegen soe wye die werckmeesters ende acht mannen doet vergaderen om des ambachts wille, die sullen jeder inleggen vijfthien stivers ende dat op die costen van ongelijcken ende te verbeuren bij den ghenen die gecondemneert sal worden een pont wasz tot proffijt des altaers.

Artikel 19.

Noch is verordineert dat alle man sijn eijgen werck mach maecken maer gheen werck vercopen en mach noch verdinghen. Maer soe dickmaels als die geswoeren vernemen konnen dat sij huer werck vercocht hebben, bruecken sij aen ellick stuck wercx thien stivers die niet in dat ambacht en zijn.

Artikel 20.

Noch is verordineert soe jemant waer werckende onder die Heerlicheijt van Weert ende dat ambacht niet verricht en heeft ende die geswoeren hem vinden werckende, ende hem dat ambacht verbieden ende nae dat verbot hem vinden oft vernemen werckende, dan sal hij bruecken t' aller tijt thien stuvers. Ende soe daer eenige onvrije quaemen wercken indie Herlicheyt van Weert, ende die geswoeren niet en vinden, dat staet op vernemen medt die waerheijt, dan sal hij bruecken soe meenigen dach thien stuver als sij vinden kunnen dat hij geworckt heeft.

Artikel 21.

Noch is verordyneert soe een meester een werck verdinght heeft, ende gaet uut dat werck eert volmaeckt is oft en maecken niet op den tijt gelijk hij dat beloeft heeft, ofte acht daegen onbehindert, ende daer comen claechten aen die geswoeren, soe sullen die geswoeren gaen bij den man, ende seggen hem dat hij den man voldoe ende verbieden hem sijn werck, unde want hij dat niet en doet, soe sal hij bruecken nae dat verbot alle daege thien stuver, und die thien stuver sal men uuytpynden, ende dat tot profijt vanden Heer ende die geswoeren, te weten twee deijl voer den Heer ende eijn deijl voer die geswoeren.

Artikel 22.

Noch is verdraegen ende verordyneertt als boven dat niemand die onder dat handtwerck niet en gehoirt gheijn speijcken oft kuijpholt oft eenich klyeven oft breeken en sal off te vercoopen, dat den ambacht lettelijck sijn sal, die sal bruecken alletijt vijfthien stuvers ende dit al op vernemen.

Artikel 23.

Item noch is verdraegen met consent des gantschen geselschap, dat soe wanneer dat ambacht teert op haeren gesetden dach, dat alsdan gheen onvrijen die onder het timmerampt niet en zijn en sullen daerbij comen ut haer eygen autoriteyt, oft sullen bruecken tot allen tijden een ton biers, unde wanneer den dach van het teeren

is, soe en sal oyck niemantz eenige vreemden in sijn plaetse seyn-
den, daer hij selve niet gecomen en kan oft sal bruecken als boven
verhaelt ende stat tot correctie der achtmannen.

Artikel 24.

Item soe wye sijn gelt vanden cost niet en betaelt ende hem moet
penden voer den cost hij sij daer geweest, oft hij en sij niet daer
geweest, daer sullen die werckmeesters ghaen en penden, en dan
en sullen sij gheen profijt hebben van dat ambacht, en sullen haer
gelt geven gelijk verdinght is meet den loen van werckmeesteren
te weten binnen twe stuver, ende buyten vier stuver. Ende dyt heeft
oyck dat geselschap van dat ambacht tsaemen belieft.

Artikel 25.

Noch is verdraegen: wanneer die geswoeren werckmeesters ende
achtmannen een ure gestympt hebben, om eenigen twyst oft tweed-
dracht te middelen ende datt niet en kommen op dieselvige ure
sullen bruecken vijff stuver.

Noch is verdraegen soe wye dat ambacht heeft doen vergaderen,
ende die achtmannen hebben die saecke verhoert van beijden sijden,
ende hebben haer oordeel gegeven (1), eenige die onbehoerlick
daerop spraecke oft smaede sal mogen alhier voer den gerichte
met recht aengesproecken worden.

Artikel 26.

Item altijd des Sondaechs nae beloeken Pinxtdach sal vergaderen
dat geselschap vanden ambacht jaerlijcx in een huys daer die ge-
swoeren dat verdingen. Ende soe wye op dyen voers. dach niet en
quaeme, die sal gelden gelijk die anderen, die daer tegenwoirdich
sijn, om den wylle dat men voer hon soe wel verdinght heeft als
voer die anderen. Ende soe eenich van dat geselschap sich mis-
bruycken medt woerden oft medt wercken, sal bruycken een ton
biers gelijk der weerth tapt, ende dat tot erkentenis der achtmannen
ende werckmeesters.

1) Dese drie woorden heeft dezelfde hand in margine geschreven.

Artikel 27.

Noch is verdraegen als dat ambacht vergadert is ende hebben met malcanderen te spreeken dat niemant iemant inbrengen en sal bij geselschap die van dat handtwerck niet en is, oft hij sal bruecken vijff stuyvers.

Artikel 28.

Item soe wie in een anders mans werck gheijt unde die ierste man niet betaelt en is, soe sal die ierste man den iesten man dat werck doen verbieden met die werckmeesters. Unde werckt hij daer en boven, soe sal hij den iersten man sijn gelt geven, oft hij sal sijn werck laeten. Ende oft saeck waere dat hij dat niet en dede, oft niet doen wolde (¹), soe sal men den laetsten pijnden voer die somme die men den iersten schuldich is.

Artikel 29.

Item soe waer die werckmeijsters en pijnden moeten, daer sullen sij hebben twee stuyver binnen inde stadt en in de voerstad (²). Ende soe sij buijten op die Heerschappen moeten gaen, soe sullen sij hebben vier stuyver. Ende oft saeck waer dat die geswoeren gemoeeert waeren om te pijnden op Leverroe oft op den Millert oft tot Neerweert oft Swartbroeck oft Tungalroe, dan sullen sij hebben sesz stuyvers.

Artikel 30.

Noch is verdraegen dat soe eenige parthijen beleijsinge oft vjsitatie van werckmeesters ende achtmannen souden begeren te doen in saecken den ambacht aengaende, dieselvige parthijen sellve sullen moeten doen binnen een halff Jaer nae Datum dat het voerschreven werck volmaeckt sal sijn, op pene van daernaegheen verrichtsel te hebben.

1) Deze vier woorden in margine, doch van dezelfde hand.

2) Deze vier woorden van dezelfde hand staan in margine.

Artikel 31.

Item soe Iemants van des ambachts wege gepandt zijade binnen de acht daege nae de pandinge niet en betaelde maer zijne panden liet verstrijcken, sullen die acht mannen ten versuecke van partijen die selve panden moegen verwijzen om daer aen te verhaelen het gheene recht is.

Item dat alle die ghene soe vande werckmeesters des voerschreven ambachts gepandt worden, het sij van eenigh verdinght werck oft van dach hueren dat die gepanden sullen gehalten zijn huene panden te loessen (1).

Artikel 32.

Und sullen die voersz. werckmeesters ende achtmannen in sulcke visitatie oft beleydinghe voer hunne moeyten hebben binnen der stadt ende voersteden ellick twee stuvers ende buyten op de Herschappen vier st. (1). Ende op Leverroy, op de Millert, Nederweert, Swartbroeck oft Tongelroy sesz stuvers.

Artikel 33.

Noch is verdraegen dat alle vreemdben ende anderen die het ambacht alhier sullen coopen gehalten sullen zijn den eijdt te doen, dat in cas sij buyten dese Heerlicheyt comen te vertrecken altijt sullen compareren daertoe versocht sijnde ende alhier voer den ambacht terecht staen in saecken den voersz. ambacht aengaende.

Artikel 34.

1607, 12 Januari.

Noch is bij advis van mijn Heer Gouverneur, Scholteten, Rentm[eeste]r, Borgem[eeste]ren, Schepenen ende gecoren der stadt Woert geresolveert ende geordineert dat van nu vortaeen gheene werckmeesters van eenige ambachten binnen deser voersz. stadt in hun

1) Deze alinea is doorgeshaald.

2) De gespatieerd gedrukte woorden staan in margine, doch zijn van dezelfde hand.

ambacht ontfangen sullen eenighe persoenen ten sij dat sij ierst ende voer al geven eenen leeren eemer tot behoeff der gemeijnten (1), ende den sal men leveren op die schepen camere al eer sij int voersz. ambacht moegen ontfangen worden op pene van te verbueren hun voersz. ambacht. Actum tot Weert den XII Januarij a^o 1607 in presentie Rut Diericx, Thijs Didden ende Jan Laurensen als werckmeesters.

Ter ordonnantie van de Heeren voersz.

Nicol. Heyzen, secr. [paraphe] m. s.

Ende sullen alle die voersz. punten ende articulen gehalden ende geobserveert worden bij provisie ende ten tijt toe, dat men uuyt wettigen redenen anders soude moegen ordineeren oft daer inne sal versien worden alles vermag die brieven bijde voer Heeren gegeven.

1611, 7 Juni.

Und sullen die voersz. Articulen den geheelen ambacht daertoe geroepen ende vergadert sijnde claerlijcken voergelesen worden allen jaer alst geselschap vergaderen sal.

Aldus van nieuws oversyen ende gesloeten in presentie scholtis, schepens, werckmeesters ende achtmannen den sevenden Junij a^o XVI^{te} elff.

Artikel 35.

1618, 11 Juli.

A^o 1618 den XI Julii is verdraegen met advis scholtis, schepenen, werck[eeste]rs ende achtmannen van den timmerambacht dat van nu vortaan alle meysters die eenige knechten uit voers. ambacht sullen aennemen om tselve te leeren oft tselve te exerceren, gehalden sullen sijn sullx den werck[eeste]rs te kennen te geven binnen vierthigh daegen na datum dat sij den vors. knecht sullen aengenoemen hebben op de peene van ses gulden, voer den Heere twee

1) Den 19 Oct. 1738 bepaalde de magistraat van Weert, dat men voortaan 4 gulden zou geven bij het doen van den proef, in plaats van een lederen brandemmer.

deijl ende voer tambacht zijn deijl ende sullx bij provisie ende tertijt toe anders daerinne versien wordt.

Artikel 36.

1622, 30 October.

Item noch is geordonneert ende geslooten met advys scholtis, Rentm[ee]ste[r], Borgem[ee]ste[r] ende schepenen der stadt Weert dat als wanneer den ambachtsman in ehestoel sittende compt te overlyden, dat deselve weedue blijvende ongehout 't voers. goet ambacht maeg oeffenen, exerceren, ende genieten haer leeven gedue-rende, min nocte meer dan oft den ehestoel noyt gebroocken en waere geweest ende bij soo seer oft dusdanige weedue quaeme te herhouwen, aen enige man die gheen ambachtsman en waere, soo vervalt sij van haer privilegie ende en kan het ambacht niet exerceren, tensij zij en hebbe ierst gecocht het ambachte oft ge-wonnen het gemoede. Actum den XXXen October a^o XVIe twe-entwintich. In presentie Mr. Matthijs Didden den allden, Severijn Tulmans ende Gielis Laurensen dye tijt als werckmeesters.

Ter ordtie van Heeren voors.

M. Deckers, secret. [met paraphe] D. D. D.

1682, 1 Juli.

Anno 1682 den eersten Julyus, Als doen is vergaedert geweest dat eerlijck tymmerambacht te Weerth de welcken werckmeijsters, broermeysters ende achtmannen de welcken desen ordenansy met belyenis van onsen her scholtijns ondertichkent hebben altijt te onderhouden gelijck het volcht.

Soo is verordenert eendrachtylijck soo dat van nuy voordaen geijn werckmeysters en sullen ghein acht mannen dye verkoesen sijn, soo sijnde ofte commende, de authorethijet gebruijcken sullen gheijn acht mannen af te stellen ofte uyt den ambacht te sluyten ofte de selven werckmeijsters sullen dat hebben met de acht man-nen te ondershoeken, ten waere dat den selven man tycht ofte wetlijcken redenen het sij van eerlijckheyet oft anderssynts naer ynhalt van het ambachs boek ende onser hoft bryef verlent van onsen genaederer lantheer maer met eendracht dat sullen helpen regeren

tot dat sij sullen komen van liste dat dit heft het gans geselschap alsoo belyeft en beloeven dit achkort naer te volghen alles op ambachz recht ende hebben dat eendrachtelijck ondertheykent.
volgen handteekeningen.

UIT DE „OPRECHTE COPIJE”

p. 22 v.

1741, 5 Juni.

Op heeden 5 junii 1741 is vergaerdert het geheel timmerambacht, hetgeen goet gevonden ende geordineert heeft op den dagh van Sint Joseph eenen misse smorgens ten seeven ueren aen den autae van Sint Joseph te leesen, dew[elke] door de broedermeesters sal betaelt worden en al noch een misse Sondaghs na belooken Sinxen smorgens om seeven ueren dienende tot sielenlafenisse van onse afgestorve. Al de geene die van dit voorschreeve ambacht in deese missen sullen mankeeren van te hooren, sullen brueken ieder keer thien styver Luyx. Dit verklaeren wij ondergeschreeve altesamen seer wel gehoort en verstaen te hebben en in alle punten nae te coomen waer voor wij dit al te samen eijgenhandigh onderteekenen. Deze obligatie sal door den cnap aen het geheel timmerambacht geadverteert worden.

volgen handteekeningen.

1769, 19 December.

Op heeden weesende den 19 Xbris 1769 hebbe de werckmeesters, broermeesters ende aghtman goet gevonde ende geordineert van nu af ten Euwgien dagen alle naacomelinge te onderhoude de volgende conditie te weeten dat in het vervolgh als wanneer dat imant onder ons colegie van de aghtman en werckmeesters comt te sterfve ofte einen die als aghtman gedient sal hebbe, op den dagh van sijne begraffenisse ten 8 uren aen onsen autae eene misse van Requiem sal gelesen worden tot siele laeffenisse van den overledene broeder, en daer in sullen de regeerende werckmeesters ende 8manne bijwone en bidden tot sielle laeffenis, ende wie daer in te laet soude comen ofte niet bij soude wonen sonder wettige oorsaecken, sullen alle rysen verbueren thien stuyver ende die wederom

te besteede voor eene misse tot siele laeffenis van de afgestorven van ons broederschap. Die voor gespecifieerde misse sal altijd betaelt worden door den outste broermeester ten laste van het ambaght. Aldus gedaen ende geteekent, ende sullen geen onder ons collegie ontfangen worden ofte sullen dit tegenwoordigh onder-tekenen.

volgen handteekeningen.

Daarna staat van dezelfde hand het volgende:

N.B. dat deselve misse oock sal geschieden voor den knaep als dea selve knaep sal comen te sterven voor sijne devoyren van de citatie.

1772, 2 October.

Op heden den 12 Sbris 1772 hebbe het geheel corpus van het timmer ambaght geordineert en goedt gevonden van in het toecomende alle jonge aencomende meesters te doen teekene deze ordonnantie in het aencomen, in gevolgh den 14 artikel van ons boeck dat sij sullen volgen met de confreers inde prosesie bij haren patroon te weten op H. Dryvuldigheyt dagh en op H. Sacramentsdagh ten sij bij getuygen en kennisse van wettige oysaecten, ende sulckx op vijff stuyver brabant. Aldus gedaen ende geteekent op dato als boven.

volgen handteekeningen.

1775, 18 Mei.

Op heeden den 18 Maiij 1775 is geordineert en goet gevonden met het geheel corpus van het timmerambaght dat in ten comende geene jonge meester meer ontfangen sal worden ofte sal deese ordonnantie ondertekene ende sigh onderwerpen op volgende, dat als wanneer imant het sij man ofte vrouw welcke ambaght gerechtigheijt betaelt hebbe en als meester verclaert sijn ende selve comen te sterven, de begraffenis bij te wonen ende het lijck ter aerden helpen besteden op de peene van vijf stuyver tensij bij merckelijck beletsel.

volgen handteekeningen.

1776, 17 Juni.

Op heede weesende 17 Juniiij 1776 hebbe de gesaementlijke Confreers van het timmerambaght goet gevonde den kne[cht] te doen in tencomen altijdt des Sondaeghs naer den middagh naer de vespertijdt inde plaets van des morgens naer de mis. Aldus gedaen en geordineert op dato als boven.

P. Verschueren.

in name van het geheel corpus.

Uit de „Oprechte Copije”.

p. 21.

± 1777? (1).

Ter memorie dat eenen meesters soon ten allen tijde voor sijn proefstuck sal betaelen negenthien gulden en twee stuyver sonder het werckmeesters daghgelt ende de sitatie te weeten vier gulden voor een half toen bier. Gesloten in onse ordinayre camer ter praesentie van werckmeesters en achtman.

1778, 20 Juni.

Op hede weesende den 20 Junius 1778 heeft Pater Deckers gecompareert voor het geheel ambaght, ende sijn gepresenteert om sijn leven lanck in de processie St. Joseph te dragen voor het ambaght, ende bij aldien hij comparant beletsel soude hebben, sal gehoude sijn van ten sijnen laste een ander in sijn plaets stellen, waervoor hij comparant sal proffiteren de kneghts gerechtighijt om ten alle tijde met eenen vrijen meester te mogen wercken bij so verre den comparant hier in sal manqueeren sal sijn geregtigheijt verliese. Gedaen ende getekent in onse ordinayre camer op dagh en datum als boven.

Peter Deckers, bekend als boven.

P. Verschueren, ordinayre schrijver.

1) Volgens het register van de knechts en de meesters betaalde Francis Verschueren den 19 Maart 1777 voor sijn proefstuck 19 gld. en 2 st.

1848, 20 Maart.

In de vergadering van de ondergetekende Leden van het ambacht van Sint Joseph op 20 Meert 1848 goed gevonden en besloten als volgt:

Dat alle Maanden door ider der leden hier na volgende zal betaald worden tien centen te beginnen met den eersten Zondag van April, welkers gelden zullen dienstig zijn voor Jaarlijks op Sint Joseph-dag twee Missen te laten lezen tot het geestelijk en tijdelijk welzijn van ondergetekende, alsmede op dien dag een gezamentlijke vergadering te kunnen houden en des namiddags ons gezamentlijk zouden vermaken op Dezen dag, word voor vertering besteed ongeveer per Man vijf en seventig centen en het overige zal door den secretaris in bewaring blijven tot wanneer imand van onze confrerie mogt komen te sterven of zijn echtgenoot naar haare dood twee missen ter lafenis haarer ziel te kunnen laten leezen. Ook zullen alle ondergetekende op boete van 20 cent gestraft worden in geval zij bij de lijkdraging zullen mankieren in geval zij niet merkelyk ziek zijn of buiten de gemeente zijn. Gedaan op dag, maand als Boven.

volgen handteekeningen.